

ה"ת 6864/04/17 - אדם בן מיכאל, שושנה בן מיכאל, אליהו אזולאי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 6864-04-17 בן מיכאל ואח' נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 115074/2016

מספר בקשה: 2

1. אדם בן מיכאל
2. שושנה בן מיכאל 3. אליהו אזולאי

מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת קרן מילר
מבקשים

נגד
משיבה

בשם המבקשים עו"ד לימור זקן

בשם המשיבה רס"ב עודד שאמע

החלטה

1. בפני בקשה נוספת להחזרת תפוסים במסגרת פרשיה רחבת היקף בה עלו חשדות של ארגון הימורים בלתי חוקיים, השמטת הכנסות והלבנת הון בהיקף של עשרות מילוני שקלים.
2. המבקש 1 הוא החשוד המרכזי בפרשה והמבקשת 2 הינה אשתו. המבקש 3 הינו אביה של המבקשת 2.
3. המבקש 1 נעצר ולאחר זמן מה שוחרר בתנאים. במסגרת החקירה נתפס רכוש השייך למבקשים הכולל הקפאת חשבונות בנק, רכבים וסכומי כסף במזומן.
4. לטענת ב"כ המבקשים מדובר בהורים ל-7 ילדים שאחד מהם בעל צרכים מיוחדים ויש לאפשר להם להתנהל ולחיות. המבקשת 2 אינה עובדת ואין כרגע הכנסה למשפחה, אין להם רכבים להתנייד והחשבונות מוקפאים. חלק מהכסף שנתפס שייך לעסק החוקי שניהלה המשפחה בהפעלת זיכיון של מפעל הפיס. אחד הרכבים רשום על שם המבקש 3 שאינו חשוד בפרשה כלל.
5. לטענת המשיבה כל הרכוש שנתפס מיועד לחילוט במסגרת ההליך הפלילי. לטענתה מדובר בחשדות בסכומים גבוהים והרכוש שנתפס הוא בהיקף נמוך בהרבה. הוצג חומר חקירה שיש בו לפי הטענה לתמוך בכך שהרכוש שנתפס שייך למבקש 1. יצוין כי המשיבה דורשת להפקיד כספים לשחרור הרכבים על מנת לכסות על ירידת ערכם, ודורשת כי הפקדה זו לא תיעשה מתוך כספים שהופקדו כבר.

דין והכרעה

עמוד 1

6. בהחלטות קודמות באותה פרשה (ראו למשל ה"ת (שלום י-ם) 23664-03-17 גרסון נ' מדינת ישראל (26.3.2017); ה"ת 41898-03-17 אבקסיס נ' מדינת ישראל (2.4.2017)) עמדתי על האפשרות הקבועה בסעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן "חוק איסור הלבנת הון") לחלט רכוש בשווי הרכוש הקשור בעבירה, גם אם לרכוש המחולט עצמו אין קשר לביצוע העבירה. על מנת שתהיה אפשרות חילוט אפקטיבית בסופו של ההליך אם יורשע החשוד, נוצר הצורך בתפיסת רכוש וחילוטו הזמני.

7. בבש"פ 1359/17 מדינת ישראל נ' ברוך (15.3.2017) נקבע כי בשלב הזמני טרם הגשת כתב אישום יכולה המשטרה לפעול לחילוט זמני של רכוש בשווי בהתאם למסלול המותווה בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969. בבש"פ 8353/09 מגאלניק נ' מדינת ישראל (26.11.2009) נקבע כי הרף הראייתי לתפיסה טרם הגשת כתב אישום הוא של יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה.

8. כן הדגשתי כי בעבירות מסוג זה המאבק המרכזי של גורמי האכיפה הוא בהיבט הכלכלי. וכך נאמר על ידי כב' השופטת ארבל בבש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון (31.10.2007):

"חוק איסור הלבנת הון נחקק מתוך מטרה ליתן מענה לפניה המשתנים של הפשיעה בישראל, כאשר לצד אותן עבירות "קלאסיות" שידענו קרמו עור וגידים מערכות מאורגנות ומתוחכמות של קבוצות פשיעה בעלות מבנה היררכי מאורגן ושיטתי, המנהלות פעילות עבריינית מורכבת, מתוחכמת וענפה, לעיתים חובקת עולם, בתחומי הזנות והסחר בבני אדם, סחר בסמים ונשק, מרמה וזיוף, הימורים ועוד. רשויות האכיפה בישראל נוטלות חלק בשנים האחרונות במערכה עולמית ששמה לה למטרה את התופעה של הלבנת הון, שכן כאמור, פעילות זו נקשרת לפעילות עבריינית בתחומים שונים. הלבנת הון הינה פעילות שיש בה כדי לגרום נזק רב-מימדי לכלכלת המדינה, לביטחונה, לחוסנה של החברה ואף לאושויות השלטון, באשר הניסיון מלמד כי יש מקרים בהם עבריינים אלה תרים אחר הדרך אל רשויות השלטון באופן שיקל על ביצוע העבירות (וראו גם: יאיר דגן המדריך למניעת הלבנת הון ומימון טרור 95 - 97 (2006)).

משהתגבשה ההכרה בדבר היקפה של תופעת הלבנת ההון התחוויר כי על מנת להילחם ביעילות בתופעה זו לא די היה בחקיקה הקיימת. חוק איסור הלבנת הון (ועמו חוק מאבק בארגוני פשיעה, תשס"ג - 2003) נועד ליתן בידי רשויות האכיפה כלי משופר למאבק בתופעות עברייניות אלה. חוק איסור הלבנת הון סימן את התשתית הכלכלית של התארגנויות עברייניות כ"בטן הרכה" או כנקודת התורפה של פעילותן. פעילות זו מתאפיינת בכך שמן הצד האחד הנעתה מצריכה בדרך כלל סכומי כסף נכבדים ומן הצד השני היא מניבה למבצעה סכומי כסף עצומים שעל מנת "להכשירם" משקיעים העבריינים מאמצים רבים בדרכים שונות.

כפי שצוין, חוק איסור הלבנת הון סימן כיעד מרכזי במאבק בתופעת הלבנת ההון את הפגיעה במקורות המימון של העבריינים. אחד העקרונות עליהם מבוסס על כן החוק הוא חילוץ רווחי הפעילות העבריינית מבין ציפורניו של העברייין, וזאת באמצעות חילוט רכוש הקשור בצורה זו או אחרת לעבירה, כמפורט בחוק".

9. מובן כי בשלב טרם הרשעה, ובוודאי בשלב טרם הגשת כתב אישום, עומדת לחשוד חזקת החפות, ולפיכך נקבעו איזונים עם הפגיעה בזכות הקניין של החשוד. כאשר ניתן למצוא חלופות לתפיסה יש לאפשר חלופות אלו. עם זאת לא ניתן להחזיר רכוש אשר השבתו תמנע בסופו של יום, אם אכן יורשע החשוד, את חילוטו

באופן אפקטיבי ובכך תסוכל מטרתו של חוק איסור הלבנת הון. לפיכך כספים הינם רכוש שלא ניתן להשיבו, אך רכב הינו רכוש שניתן להשיבו בתנאים מסויימים.

10. באשר למבקש 1 ולחשדות שהוצגו לי. בצ"מ 7132-04-17 דנתי בבקשת המדינה להגביל את השימוש בקיוסק שנוהל על ידי המבקש על מנת למנוע ביצוע עבירות נוספות. באותו עניין פירטתי את הרקע והחשדות העולים מחומרי החקירה שהוגשו לי. מאחר שמדובר ברקע הרלוונטי גם לבקשה זו אחזור על עיקרי הדברים שנאמרו שם.

11. מחומרי החקירה עולה חשד סביר ממשי לכך שהמבקש 1 היה בראש מערך הימורים בלתי חוקיים בהיקפים של עשרות מיליוני שקלים, תוך שימוש באתרי אינטרנט המפעילים הימורים אשר אסורים על ישראלים ומוגבלים עבורם. המבקש 1 הפעיל תחתיו לכאורה סוכנים רבים והרוויח אחוזים גבוהים מתוך הפסדים של מהמרים, הן אלו שהיו בקשר ישיר איתו, והן אלו שהימרו באמצעות סוכניו. כמו כן עולה לכאורה כי המבקש 1 פעל לגייס סוכנים נוספים ופנה להציע את "מרכולתו" באופן יזום לזכייני פיס אחרים ולקיוסקים נוספים על מנת שימכרו עבורו את ההימורים באינטרנט. המבקש 1 אף הפנה לכאורה בעלי חוב למלווים לצורך מתן הלוואות על מנת שיוכלו לשלם את חובם.

12. מחומרי החקירה עולה שמדובר על פי החשד בהתנהלות יומיומית שחלק משמעותי ממנה התנהל דרך קיוסק ברחוב יחזקאל, וכי הפעילות הבלתי חוקית התבצעה למעלה מחמש שנים ואף יותר. בקיוסק היו פעילים גם בני משפחתו של המשיב, אחיו, חגי בן מיכאל, ואף מוזכר אח נוסף, ערן בן מיכאל, ואמו של המשיב, שמחה בן מיכאל. יש להדגיש כי במקום פעל עסק חוקי של מכירת סיגריות, משקאות והפעלת זיכיון של מפעל הפיס, אך במקביל, אם לא בעיקר, התנהלה דרך הקיוסק העברת כספים של ארגון ההימורים הבלתי חוקי.

13. עמדתי גם בעבר על ההודעות של חלק מהמהמרים אליהן נחשפתי המגלות במעט מההתמכרות והנזק הכרוכים בהימורים. מהמרים שמסרו הודעות מדברים על הימורים בהיקפים של עשרות אלפי ₪ לשנה ולפעמים אף מאות אלפי ₪ לשנה. הם עושים שימוש במונחים של "פיתוי", "ריגוש", "התמכרות" ואפילו "מחלה". רובם מפסידים את כספם וחלקם מספרים על הלוואות שנאלצו לקחת לכיסוי חובות ההימורים. ישנם מהמרים שהפסידו את ביתם, שמתארים הידרדרות ביחסים עם בני הזוג בעקבות ההימורים, שמספרים על חיים שנהרסו.

14. העולה מהאמור הוא כי ישנו חשד סביר בעוצמה גבוהה לארגון הימורים בלתי חוקיים, השמטת הכנסות והלבנת הון בהיקפים של מיליוני ₪ בראשותו של המבקש 1 וכאשר המבקש 1 הוא הנהנה העיקרי מהעבירות שבוצעו לכאורה. היקף הרכוש שנתפס אינו מתקרב, כך נראה, להיקף הרכוש הקשור בעבירה. לפיכך יש מקום להורות על המשך תפיסת הרכוש השייך למבקש 1 ובמקרים שניתן להורות על חלופת תפיסה.

15. בטרם אפנה לדון ברכוש שנתפס אציין כי אכן מדובר במשפחה בת 9 נפשות אשר נפגעת מתפיסת הרכוש והחזקתו. עם זאת לא ניתן להתעלם מכך שהרכוש שנתפס הוא חלק קטן לכאורה מהרווחים שנצברו על ידי המבקש 1 כתוצאה מהעבירות ויש אינדיקציות מסוימות בחומרי החקירה להעלמת כספים באופנים שונים. החשדות המצביעים על פרנסת המשפחה העיקרית בשנים האחרונות מתוך כספים בלתי חוקיים (המבקשת 2 כלל לא עבדה בשנים האחרונות) אינם מאפשרים את השבת הרכוש שיש יסוד להניח שנקנה ברווחי העבירות או בשוויים.

16. נתפסו והוקפאו שלושה חשבונות בנק. לגבי חשבון בבנק הפועלים סניף 699 מספר 094550 על שם המבקשת 2 הוסכם כבר במועד הדיון כי ישוחרר חשבון העו"ש לצורך קבלת קצבאות ביטוח לאומי. באשר לכספים המצויים בפיקדונות ובחסכונות יש מקום להמשך תפיסתם על מנת לאפשר בחינת חילוטם בהליך הפלילי. יש להזכיר כי המבקשת 2 לא עבדה שנים רבות (למרות שעולה לכאורה מחומרי החקירה כי הוצגו תלושי משכורת פיקטיביים על שמה לרשויות שונות), ולפיכך ניתן להניח כי הכספים לטובת בני הזוג הינם רווחיו של המבקש 1. אמנם המבקשים קיבלו קצבאות ביטוח לאומי אך אלו בוודאי בסכומים אשר נצרכו על ידי המשפחה באופן שוטף. יתרה מכך, מחומרי החקירה עולה כי הועברו לחשבון זה כספים על ידי המבקש 1, וכן ישנן העברות כספים לחשבון זה של אדם החשוד כמהמר ושל כספים נוספים שעל פי החשד התגלגלו במערכת ארגון ההימורים הבלתי חוקיים.

17. עם זאת, ועל מנת לאפשר התארגנות של המשפחה ותוך התחשבות בכך שמדובר במשפחה בת 9 נפשות יש להותיר את הסכום שנצבר ברכיב העו"ש של חשבון בנק הפועלים, על סך 5,587 ₪, בידי המשפחה.

18. לפיכך חשבון העו"ש בבנק הפועלים ישוחרר כולל הכספים המצויים בו לשימוש המבקשים. לעומת זאת, הכספים שנצברו בפיקדונות ובחסכונות של החשבון הנ"ל יועברו לקרן החילוט (הלבנת הון) של האפוטרופוס הכללי, מספר חשבון 61002/22 בסניף 994 של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן "**קרן החילוט**") על מנת לשמור על ערכם של כספים אלו.

19. לגבי שני החשבונות האחרים שהוקפאו והם על שם המבקש 1 אני סבורה כי יש לנהוג באופן דומה, למעט הכספים המצויים בעו"ש שיעברו אף הם לקרן החילוט של האפוטרופוס הכללי. המשיבה למרות טענותיה בדיון לא הצביעה מדוע אין לשחרר את רכיב העו"ש של חשבונות אלו לאחר העברת הכספים המצויים בהם.

20. לפיכך באשר לחשבון מס' 199786 בבנק המזרחי סניף 17 וחשבון מס' 9754832 בבנק דיסקונט סניף 159 יועברו הכספים המצויים בעו"ש, בפיקדונות ובחסכונות לקרן החילוט האמורה ולאחר מכן ישוחררו החשבונות לפעילות שוטפת של המבקש 1.

21. באשר לכספים שנתפסו לא ניתן להורות על חלופת תפיסה ולכן הם ימשיכו להיות מוחזקים על ידי המשיבה. כך גם תיוותר הערת האזהרה על בית המגורים של המבקשים 1 ו-2.

22. כמו כן נתפסו שני רכבים, האחד רשום על שם המבקש 1 והשני על שם המבקש 3.

23. באשר לרכב הרשום על שם המבקש 1, מרצדס ויטו מ"ר 4396531, הרי שיש מקום להורות על חלופת תפיסה כמקובל בפסיקה. יצוין כי הפסיקה המקובלת מדברת על הפקדה של כ-30% משווי הרכב לצורך שחרורו מלבד רישום עיקול וביטוח לטובת המדינה. עם זאת הוצגה לי עמדת האפוטרופוס הכללי לפיה ההפקדה נדרשת על מנת לכסות את ירידת ערך הרכב הממוצעת בשנים בהן יתנהל ההליך הפלילי ובטרם תינתן החלטה על חילוט הרכב. מבדיקת האפוטרופוס הכללי שווי הרכב הינו כ-172,284 ₪ וירידת הערך השנתית הממוצעת של הרכב בשנים האחרונות הינה בשיעור של 21.5% לשנה. כן הוצגה הנחה של הליך שיתנהל כשלוש שנים. אני סבורה כי הנחה זו היא סבירה ומשלא הוצגו לי נתונים אחרים יש להסתמך על נתונים אלו ובהתאם לכך לקבוע הפקדה בשווי של 88,000 ₪.

24. רכב נוסף, קיה סורנטו מ"ר 8227938, רשום כאמור על שם המבקש 3. למרות זאת מחומרי החקירה עולה בבירור כי הרכב הוא בשימוש הבלעדי של המבקשים 1 ו-2 והמבקש 1 הוא זה שמשלם את התשלומים השוטפים בגין הרכב. כמו כן מחומרי החקירה עולה מעורבות ברורה של המבקש 1 בקניית רכב

זה.

25. כידוע, רישום בעלות רכב על שמו של אדם אינו מעיד בהכרח על בעלות ברכב (ראו למשל ע"פ 7376/02 **כהן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(4) 558, 574 (2003)). עוד נפסק כי "לעניין חילוט לפי סעיף 39 לפקודה לא הבעלות הפורמאלית היא הקובעת אלא הבעלות המהותית, דהיינו זהותו של המשתמש במכונה בפועל" (ע"פ 1000/15 **אבו אלחוה נ' מדינת ישראל** (3.7.2015)).

26. לפיכך יש לקבוע כי גם רכב הקאיה יוחזר בתנאים בלבד על מנת לאפשר את חילוטו האפקטיבי בסוף ההליך אם אכן יורשע המבקש 1. בעניין זה הוצגו לי נתונים על שווי רכב של כ-180,500 ₪ וירידת ערך שנתית ממוצעת של 17% לשנה. המשמעות היא, בהנחה של הליך המתנהל על פני שלוש שנים, היא הפקדה של 77,000 ₪ על מנת לשמר את ערכו של הרכב.

27. לאור האמור אני מורה על שחרורם של הרכבים בתנאים הבאים:

א. תירשם הערת אזהרה במשרד הרישוי לטובת המדינה.

ב. המבקשים ימציאו פוליסת ביטוח מקיף על כל רכב לטובת המדינה.

ג. ייאסר על המבקשים או מי מטעמם לעשות כל דיספוזיציה ברכב.

ד. המבקשים יפקידו סך של 88,000 ₪ עבור רכב המרצדס וסך של 77,000 ש"ח עבור רכב הקאיה. ההפקדות יעשו לחשבון קרן החילוט של האפוטרופוס הכללי.

28. עלתה סוגיה נוספת שעניינה אפשרות לזקוף לצורך ההפקדה הנדרשת לשחרור הרכבים כספים שהופקדו במסגרת תנאי השחרור של המבקש 1. המשיבה מתנגדת לכך.

29. פסיקת בית המשפט העליון ראתה בשימוש דואלי בדומה למבוקש חריג שיש להפעילו במקרים נדירים:

"שימוש דואלי בנכסים לגביהם ניתן צו חילוט זמני כערובה להבטחת התייצבות אכן אפשרי בנסיבות מסוימות, אך יחד עם זאת הוא מהווה חריג לכלל, השמור לנסיבות נדירות בלבד, כאשר נוכח השוני בין תכליתם של הערבות ושל החילוט, ראוי שאלו יתבססו על נכסים נפרדים (ראו: בש"פ 3120/06 **מדינת ישראל נ' בניאורשווילי**, פסקה 9 להחלטה (27.4.2006)). זאת, בין היתר, כיוון שבמצב בו הערבות נסמכת על נכס שממילא חילוטו מבוקש בסוף ההליך, הרי שבנסיבות מסוימות עלול הנאשם שלא להירתע כמעט מאפשרות חילוט הערבות. לעניין אפשרות השימוש הדואלי יש לשקול את חומרת העבירות הנטענות ואת סכומי הכסף הנוגעים להן, ומנגד את יכולתו הכלכלית של הנאשם, בשים לב לפירות שצמחו לו מהעבירות ולהשפעה של תפיסת נכסי הנאשם במסגרת בקשת החילוט. כל זאת בעת שדרישה מנאשם להפקיד ערבות נוספות - מעבר לנכסים שחילוטם מבוקש - הינה מקובלת וסבירה (ראו: בש"פ 7629/02 **אוהב ציון נ' מדינת ישראל**, פסקה 6 להחלטה (6.9.2002))" (בש"פ 8577/13 **מדינת ישראל נ' ברגר** (26.12.2013)).

30. אכן בעניינם של חשודים אחרים בפרשה זו, במסגרת ערר על החלטתי להחזרת רכבים תפוסים תחת הפקדה, נקבע על ידי בית המשפט המחוזי כי ניתן לשחרר את הרכבים התפוסים על יסוד הערבויות שהופקדו לצורך שחרור החשודים עצמם (ע"ח 6763-04-17 **גרסון נ' מדינת ישראל** (18.4.2017)).

31. עם זאת נראה כי עניינו של המבקש 1 שונה וכי לא ניתן לומר כי בעניינו חלות הנסיבות הנדירות עליהן דיבר

בית המשפט העליון. כאמור, על פי החשד המבקש 1 הינו העומד בראש רשת ההימורים הבלתי חוקיים שהוא יצר ומרבית הרווחים מעבירות אלו, בסך של מיליוני שקלים, הגיע לידי וליכסו. החשש להימלטות מהדין מצריך את הערבויות שנקבעו לצורך שחרורו של המבקש 1, ערבויות שיושבו לו בסוף ההליך. לעומת זאת את ההפקדה הנדרשת לשחרור כלי הרכב יש כוונה לחלט בסופו של ההליך. בנסיבות אלו דומה כי אין מקום לשימוש דואלי במקרה הנוכחי ולפיכך על המבקשים יהיה להפקיד כספים נוספים על מנת לשחרר את כלי הרכב.

32. אציין כי בעניינו של אחיו של המבקש 1 שאף הוא חשוד כבעל תפקיד מרכזי בפרשה נדחה ערר על החלטתי שלא לאפשר שימוש דואלי בכספים (ע"ח 42616-04-17 בן מיכאל נ' מדינת ישראל (30.4.2017)). מקל וחומר הדברים נכונים לגבי המבקש 1.

33. אני מודעת לכך שמדובר בהפקדות בסכומים גבוהים, אך הם נובעים משוויים הגבוה של הרכבים. מובן כי המבקשים יוכלו לבחור לקנות בסכומים נמוכים יותר רכבים שישמשו אותם להתניידות ואז תוכל המדינה למכור את הרכבים שנתפסו ולשמר את ערכם של הכספים שיתקבלו. אם לא יוגש כתב אישום כנגד המבקש 1, או שהוא לא יורשע בסוף ההליך, או יוחלט שלא לחלט את הרכבים, יוכלו המבקשים לקבל חזרה לידיהם את הכספים.

34. **המזכירות תשלח החלטה זו לב"כ הצדדים.**

35. **ההחלטה תעוכב עד ליום 18.5.2017 על מנת לאפשר הגשת ערר.**

36. **זכות ערר כחוק.**

ניתנה היום, י"ח אייר תשע"ז, 14 מאי 2017, בהעדר הצדדים.